

standset Gang i Forretningerne eller ikke. Det skal ikke være mit Hverv her at undersøge dette, saameget mindre som de Mænd, der have det største Ansvar for, hvad der er skeet, ikke her ere tilstede, og maaskee heller ikke ligeoverfor denne Sag høre hjemme her; det er mig netop om at gjøre, at holde denne sidste Betragtning fast. — Jeg vil sætte enhver personlig Betragtning tilside, og jeg vil da erklære, at saa sørgelig som en enkelt af de Begivenheder har været, der har kaldet de samme Mænd, der forlod Regjeringen i Slutningen af November eller i Begyndelsen af December Maaned, igjen i Spidsen for den — saa sørgelig, siger jeg, denne enkelte Begivenhed end har været, kommer det mig for, som vi maae betragte det som heldigt, at det paany er blevet overdraget til de samme Mænd at føre det politiske System igjennem, som de i 5 Aar have fulgt, og, som jeg haaber, føre det igjennem til et heldigt Maal; eller, skulde det ikke kunne lykkes, at saa Leiligheden maå være givet dem til en saadan Selvbetraktning, at de, om de forlade Statsroret igjen, da gjøre det med den Erklæring, at det System, de have fulgt, ikke kan føre til Maalet. Jeg vil haabe, at Tiden da ikke har været spildt, og at endnu et gunstigt Maal kan naaes, uagtet jeg vil bekjende, at megen Tid har været brugt; jeg vil da haabe, at man kan naae til Noget, som vi nu maae kalde et gunstigt Maal, men som til en Tid har været et næsten berettiget. Det, jeg imidlertid igjennem disse Betragtninger vil komme til, er det, som angaaer os, Kongerigets Rigsdag, Repræsentationen, ligeoverfor dens Ministre særligt. Det er det Spørgsmaal: Hvor ligger den Nødvendighed, at Kongerigets Ministre skulle gjøre deres Bliven eller Udræden af Regjeringen afhængig af Geheimestatsraadets Beslutning, Omse, Billie, eller der trufne Overenskomst? Paa hvilken Maade ere vore Ministre tilstede i Geheimestatsraadet? Ere de der paa vore Vegne, vore Anliggender vedkommende? Det er dette Sidste, jeg antager, de ikke ere, og det er det, der er min Overbeviisning, at vi maae komme til Erkjendelse af

for, at vi her i Landsdelene kunne gaae fremrolig og usforstyrret med vore særlige Anliggender, med Samfundsudviklingen, om ogsaa forskellige Forhold, tildeels høre, tildeels af en ganske eiendommelig Natur, kunne gjøre det til en Nødvendighed at forandre Geheimestatsraadets Sammensætning. For at vide, hvordan dette Spørgsmaal kan besvares, er det nødvendigt noie at lægge Mærke til, hvordan vort, Repræsentationens, Forhold er til vore Ministre, til Ministrene for Kongerigets særlige Anliggender, og hvorledes deres Forhold er i Geheimestatsraadet, samt hvorledes Geheimestatsraadets Forhold er til os, til Kongeriget. Der vil ikke i nogen af vore Lovgivninger findes et eneste Spor af, at Geheimestatsraadet har det Mindste at gjøre med Kongerigets særlige Anliggender; dermed siger jeg ikke, at Geheimestatsraadet ikke kan have med dem at gjøre, men det er ikke Lovbundet beskæftiget dermed. Det er Kongens Billie, og den er en berettiget Billie, som bringer Geheimestatsraadet dertil; men det er ikke en Nødvendighed; det gaaer ikke frem af vor Grundlov. Ministrene for Landsdelene ere derfor ogsaa kun tilstede i Geheimestatsraadet for de fælles Anliggender, men ikke for de særlige; at de ere tilstede der, er — det staaer ikke skrevet, men det synes at være den simple Forklaring — for at paasee Landsdelenes Stilling og Ret i den for Geheimestatsraadets Virksomhed, men ikke for at høre af Geheimestatsraadet, hvorledes de særlige Anliggender skulle forvaltes. §§ 19 og 20 i Kongerigets Grundlov ere, saavidt jeg kan skjønne, de Paragrapher, der bestemme Ministeriets Stilling i Kongerigets særlige Anliggender og ligeoverfor os. Den tredje Paragraph, der angik dette Forhold, er gaaet ud; det var § 21, og ved, at den er gaaet ud, er det afgjort, at der for Kongeriget ikke er nødvendigt bestaaer noget Statsraad; men det er derved paa ingen Maade afgjort, at Geheimestatsraadet grundlovmæssig for os har nogen Betydning.